

Sygn. akt V P 88/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

24 kwietnia 2023 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Wiesław Jakubiec

Protokolant: osobiście

po rozpoznaniu 24 kwietnia 2023 roku w Rybniku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko Zespołowi Szkolno-Przedszkolnemu w Z.

o uchylenie kary porządkowej

1. uchyla karę porządkową nagany z datą wsteczną, to jest od daty jej nałożenia,
2. odstępuje od obciążania strony pozwanej kosztami sądowymi.

Sędzia Wiesław Jakubiec

Sygn. akt V P 88/22

UZASADNIENIE

Powódka A. K. wniosła przeciwko pozwanemu Zespołowi Szkolno-Przedszkolnemu w Z. pozew o uchylenie nałożonej na nią kary porządkowej nagany. W uzasadnieniu wskazała, że powodem jej ukarania miała być okoliczność, iż ujawniła rodzicom prowadzonej przez nią szkoły treść pisma z 18 marca 2022 roku, które otrzymała od wójta. Pozwany zarzucił jej także, iż w wiadomości skierowanej do rodziców uczniów użyła wyrażenia „obóz dla uchodźców”, które w ocenie pozwanego miało wydźwięk pejoratywny i miało wzbudzać niechęć dla uchodźców. Okoliczności te stanowiły o naruszeniu przez powódkę ustalonego porządku pracy. Powódka podniosła, iż jej zachowanie nie wypełniło znamion z art. 108 § 1 kp. W ocenie powódki nie sposób bowiem wskazać, w jaki sposób miało dojść do naruszenia ustalonego porządku pracy – powódka nie odmówiła wykonania żadnego polecenia służbowego. Zdaniem powódki, pismo wójta nie miało charakteru poufnego. Rodzice mieli prawo znać motywy jakimi kieruje się dyrekcja szkoły przy podejmowaniu określonych decyzji, a użyte przez nią sformułowanie nie naruszyło dóbr innych osób.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zwrot kosztów procesu. W ocenie pozwanego ujawnienie z własnej inicjatywy treści korespondencji wewnętrznej, a dodatkowo w sposób wybiórczy, stanowiło naruszenie przez powódkę organizacji i porządku w procesie pracy poprzez uchybienie podstawowym obowiązkom jakim powinno być dbanie o dobro zakładu pracy, chronienie jego mienia oraz zachowanie w tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę. Zgodnie z pragmatyką służbową, dyrektor szkoły nie udostępnia informacji rodzicom uczniów o sprawach wewnętrznych związanych z organizacją szkoły, a wynikających z korespondencji z organem prowadzącym, w szczególności jeśli te informacje nie dotyczą podjętych decyzji, które dotyczyłyby uczniów. Działanie powódki, która bez potrzeby informuje rodziców o tym, że organ prowadzący

rozważa możliwość przeznaczenia pomieszczenia sali gimnastycznej dla uchodźców z Ukrainy działa na niekorzyść pracodawcy, gdyż może to powodować niepotrzebne niepokoje wśród uczniów i rodziców, a ponadto kontekst przedstawionej informacji jest taki, że pracodawca postanowił uniemożliwić dzieciom korzystanie z sali gimnastycznej kosztem uchodźców z Ukrainy, podczas gdy decyzja nie została podjęta, a była tylko rozważana. Ponadto, powódka pominęła fakt, że organ prowadzący rozważał taką możliwość w związku z pismem wojewody. Organ prowadzący nie podjął decyzji o przeznaczeniu pomieszczeń w Z. na rzecz uchodźców. Powódka była informowana, że organ prowadzący nie chce tworzyć tych miejsc w sali gimnastycznej ale proszono powódkę o przedstawienie stanowiska czy jest to możliwe i w jaki sposób szkoła mogłaby realizować zajęcia dydaktyczne, a zwłaszcza ruchowe. Ponadto, zdaniem pozwanego, sprzeczne z dobrem pracodawcy jest używanie przez jego dyrektora sformułowań kierowanych na zewnątrz w formie „obóz uchodźców w sali gimnastycznej ZSP”. Takie sformułowanie jest ze szkodą dla pracodawcy, gdyż może być odczytane jako negatywne podejście do ukraińskich uchodźców i niepotrzebnie antagonizować społeczność lokalną.

Sąd ustalił co następuje:

Od 3 września 2019 roku powódka A. K. zajmuje stanowisko Dyrektora Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Z..

18 marca 2022 roku powódka otrzymała od wójta Gminy K. pismo, w którym zawarta była informacja o tym, że obiekt mieszczący się w ZSP W Z. (sala gimnastyczna) został wytypowany jako możliwy na tymczasowe miejsce dla uchodźców. W związku z powyższym wójt zwrócił się o przygotowanie możliwości i wyodrębnienie tej części placówki.

W odpowiedzi powódka wskazała, iż: „ (...) w sprawie wyodrębnienia części obiektu Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Z. i przeznaczenia jej na obóz dla uchodźców z Ukrainy uprzejmie informuję, że ze względu na zasady bezpieczeństwa i higieny, realizację celów lekcji wychowania fizycznego i korzystania ze sprzętu sportowego przez dzieci/ młodzież, nie ma możliwości zabezpieczenia sali gimnastycznej dla uchodźców z jednoczesnym wskazaniem sposobu realizacji codziennych zajęć sportowych”. W uzasadnieniu powódka podała: „Placówka nie posiada zewnętrznego boiska czy odpowiedniej przestrzeni do realizacji podstawy programowej z wychowania fizycznego poza salą gimnastyczną. Ponadto w omawianej części ZSP znajdują się: gabinet pedagoga i pielęgniarki szkolnej, sala lekcyjna dla kl. V, szafki uczniowskie klas IV-VIII, szatnie sportowe, pomieszczenie socjalne dla pracowników obsługi, pomieszczenie na sprzęt sportowy, miejsce dla wszystkich uczniów do spożywania posiłków, sklepik szkolny, w którym uczniowie kupują m.in. kanapki, owoce, wodę, soki, przybory szkolne. Nie ma możliwości przeniesienia tych obiektów do innej części budynku. Nie wskazano w ww. piśmie podstawy prawnej do zabrania uczniom i rodzicom dostępu do nich. Nadmieniam również, że w sali gimnastycznej odbywają się zarówno lekcje, jak i apele porządkowe, spotkania z rodzicami, uroczystości okolicznościowe dla uczniów i przedszkolaków integrujące społeczność przedszkolną i szkolną, zajęcia sportowe pozalekcyjne. W tym szczególnym czasie, kiedy polskie dzieci i młodzież doświadczyli wielu negatywnych skutków nauczania zdalnego (bardzo duży wzrost samobójstw, depresji, nadwagi, obniżenie sprawności psychofizycznej), a ukraińskie dzieci nagle wskutek wojny znalazły się w obcym środowisku, niezwykle ważne jest miejsce do wspólnych spotkań, zajęć sportowych i innych form integracji. Nowi uczniowie i rodzice już o taką możliwość i dyscypliny sportowe pytali. Mam nadzieję, że potrzeby polskich i ukraińskich uczniów, przedszkolaków, rodziców, troska o zapewnienie bezpieczeństwa oraz odpowiednich warunków do realizacji zadań dydaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych, integracyjnych, dbałość o mienie placówki, w tym nowo wyremontowanej sali gimnastycznej, znajdują zrozumienie”.

O otrzymaniu pisma od wójta z 18 marca 2022 roku oraz udzielonej przez nią odpowiedzi, powódka poinformowała rodziców uczniów za pośrednictwem dziennika elektronicznego. O powyższym wójt dowiedział się jeszcze przed 29 marca 2022 roku.

12 kwietnia 2022 roku odbyło się spotkanie wójta z powódką z udziałem świadków celem wysłuchania powódki i wyjaśnienia sytuacji polegającej na wysłaniu przez powódkę informacji od wójta wraz z jej odpowiedzią do rodziców uczniów.

W piśmie datowanym na 11 kwietnia 2022 roku wójt gminy K. zawiadomił powódkę o zastosowaniu wobec niej kary nagany. Pozwany podał, iż w związku z udostępnieniem korespondencji wewnętrznej pomiędzy organem prowadzącym, a dyrektorem szkoły, osobom postronnym – rodzicom oraz używaniem słów „Obóz uchodźców w sali gimnastycznej”, które mogą wywołać niechęć wobec uchodźców z Ukrainy, a co za tym idzie nieprzestrzeżenie przez dyrektora ustalonej organizacji i porządku pracy w procesie pracy oraz bezpieczeństwa, nałożenie kary porządkowej było zasadne.

Dokument zawierający oświadczenie o wymierzeniu kary powódce został przygotowany i podpisany przez Wójta przed wysłuchaniem powódki. Powódka odebrała pismo na spotkaniu 12 kwietnia 2022 roku i jednocześnie oświadczyła, iż nie zgadza się z nałożoną na nią karą.

Od wymierzonej kary, powódka złożyła w ustawowym terminie sprzeciw gdzie podniosła, że zarzuty zawarte w zawiadomieniu o wymierzeniu kary nie mieszczą się w kategorii naruszeń o których mowa w art. 108 kp. Powódka wskazała, że wręczone jej 18 marca 2022 roku pismo miało charakter pisma urzędowego i nie było opatrzone klauzulą poufności i tajności. Powódka zaznaczyła też, że sformułowanie „obóz uchodźców” nie jest sformulowaniem pejoratywnym i nie zostało użyte w sposób odbiegający od jego normalnego użycia.

Pracodawca odrzucił sprzeciw powódki.

Dowód: akta osobowe powódki:

- umowy o pracę,
- zarządzenie wójta gminy K. z 2.09.2019r.,
- notatka z wysłuchania powódki,
- zawiadomienie o zastosowaniu kary,

pismo powódki do wójta gminy K. datowane na 18.03.2022r. k.11, informacja wysłana rodzicom przez dziennik elektroniczny k.12-12v., sprzeciw powódki k.14-16, odrzucenie sprzeciwu powódki k.17, przesłuchanie powódki k.66v.-67v., przesłuchanie pozwanego k.67v.-68v., oświadczenie sekretarza gminy z 20.12.2022r. k.71, oświadczenie Dyrektora Gminnego Zespołu (...)w K. z 20.12.2022r. k.72

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci ww. dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne, wzajemnie ze sobą korelujące i rzeczowe, a także w oparciu o dowód z przesłuchania stron, które wraz z dowodami z dokumentów tworzyły spójny i logiczny obraz przedstawiający stan faktyczny sprawy. Przesłuchaniu burmistrza G. U. Sąd dał wiarę w zakresie w jakim nie było sprzeczne z pozostałym zebrany materiał dowodowy.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 kpc Sąd pominął dowód z zeznań świadka D. W. oraz W. K.. Strony nie były sporne co do działania podjętego przez powódkę, a co do jego oceny oraz zasadności wymierzania w związku z tym kary porządkowej.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 112 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2018r. poz. 917 ze zm.) pracownik, który wniósł sprzeciw, może w ciągu 14 dni od dnia zawiadomienia o odrzuceniu tego sprzeciwu wystąpić do sądu pracy o uchylenie zastosowanej wobec niego kary.

W myśl art. 109 § 1 k.p. kara nie może być zastosowana po upływie 2 tygodni od powzięcia wiadomości o naruszeniu obowiązku pracowniczego i po upływie 3 miesięcy od dopuszczenia się tego naruszenia. Kara może być zastosowana tylko po uprzednim wysłuchaniu pracownika (§ 2).

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela orzecznictwo Sądu Najwyższego zgodnie z którym instytucja uprzedniego wysłuchania pracownika ma istotne znaczenie z punktu widzenia zachowania wymogów formalnych nałożenia kary porządkowej i jest to wymóg kategoriyczny, którego zaniechanie należy ocenić jako ograniczenie praw pracownika. Wysłuchanie powinno nastąpić tuż przed ewentualnym nałożeniem kary lub wcześniej, pracownik musi mieć jednak świadomość, iż dokonuje wyjaśnień w sprawie zamierzonego nałożenia na niego kary porządkowej (wyrok Sądu Najwyższego z 4.03.1999r. I PKN 605/98).

W judykaturze zgodnie uznaje się, że łączne interpretowanie treści art. 109 § 2 k.p. z art. 110 k.p., stanowiącym o obowiązku zawiadomienia pracownika o zastosowanej karze, prowadzi do wniosku, że powyższe przepisy ustanawiają trzy etapy postępowania, których zachowanie w odpowiedniej kolejności decyduje o prawidłowości postępowania w sprawie ukarania pracownika. Pierwszym etapem jest wysłuchanie pracownika (które musi być uprzednie w stosunku do zastosowania kary), drugim - podjęcie decyzji o zastosowaniu kary (po wysłuchaniu pracownika) i trzecim - zawiadomienie pracownika na piśmie o zastosowanej karze wraz z wskazaniem rodzaju naruszenia obowiązku pracowniczego i daty jego popełnienia oraz pouczeniem o możliwości zgłoszenia sprzeciwu.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że instytucja wysłuchania pracownika ma na celu z jednej strony zobiektywizowanie decyzji przełożonego, z drugiej zaś - umożliwienie pracownikowi złożenia wyjaśnień w istotnej dla niego sprawie przed uruchomieniem formalnego postępowania. Zatem, celem uprzedniego wysłuchania powódki przed nałożeniem kary porządkowej, miało być umożliwienie przedstawienia jej wersji wydarzeń, w tym odniesienie się do naruszeń stawianych jej przez pozwanego. Z uwagi na to, że dokument zawierający oświadczenie o wymierzeniu kar został już uprzednio przygotowany i podpisany, uznać należy, że wysłuchanie powódki 12.04.2022 r. miało charakter pozorny i nie miało realnego wpływu na podjęcie przez pracodawcę decyzji co do wymierzenia kar. Z braku zachowania przez pozwanego wymogów formalnych, Sąd uznał, że nałożenie na powódkę kary porządkowej było nieprawidłowe. Naruszony został również termin na jej nałożenie albowiem o przesłanej rodzicom uczniów 18.03.2022 r. przez powódkę korespondencji Wójt bezsprzecznie dowiedział się przed datą 29.03.2022 r., a karę nałożono dopiero 12.04.2021 r.

W dalszej kolejności Sąd wskazuje, że zarzuty stawiane powódce były nieuzasadnione.

Tutejszy Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego zgodnie z którym przesłankami odpowiedzialności porządkowej są: wina pracownika, która może mieć postać zarówno winy umyślnej, jak i nieumyślnej (wyrok Sądu Najwyższego z 25 października 1995 r., sygn. I PRN 77/95) oraz bezprawność jego zachowania polegająca na naruszeniu obowiązków pracowniczych. Bezprawność oznacza jednak przekroczenie konkretnych reguł, określonych w przepisie, a mianowicie ustalonej organizacji i porządku w procesie pracy, przepisów bhp lub przeciwpożarowych lub przyjętego sposobu potwierdzania przybycia i nieobecności w pracy. Tak więc nie każde naruszenie pracowniczego obowiązku może być sankcjonowane karami porządkowymi.

W rozpoznawanej sprawie wójt gminy K. nałożył na powódkę karę nagany motywując swoją decyzję udostępnieniem przez powódkę korespondencji wewnętrznej oraz użyciem słów „obóz dla uchodźców w sali gimnastycznej”. W ocenie Sądu zarzucane powódce działania nie dotyczą naruszenia przepisów porządkowych, ani obowiązków dotyczących organizacji i porządku w procesie pracy. Eo ipso uchybienia innym obowiązkom niż te wynikające z wymienionych przekroczeń porządkowych nie uprawniają do stosowania sankcji porządkowych. Powódka nie odmówiła, a nawet nie zakwestionowała wykonania żadnego polecenia służbowego. Powódka jedynie odpowiedziała na kierowane co do niej zapytanie, co zresztą podkreślał również pozwany przez cały proces podając, iż nie kierował do powódki poleceń, a jedynie zwracał się o odpowiedź co do możliwości udostępnienia sali gimnastycznej w związku z rozważaną opcją utworzenia tam tymczasowego miejsca dla uchodźców.

Odnosnie przesłania informacji przez powódkę rodzicom uczniów Sąd zaznacza, iż pozwany kierując do niej zapytanie jak i dla odpowiedzi której była zobowiązana udzielić, nie zastrzegł klauzuli poufności. Pozwany nawet w dorozumiany sposób nie dał powódce znać, iż informacje nie mogą zostać udostępnione innym osobom. Co więcej, poinformowanie rodziców uczniów o planach jakie organy administracji publicznej szykują wobec infrastruktury szkolnej i wiążących się z tym poważnych zmianach w organizacji zajęć wychowania fizycznego, było niezbędne dla zabezpieczenia praw rodziców i uczniów. Nie ulega wątpliwości, iż rodzice mają prawo znać motywy, jakimi kieruje się dyrekcja szkoły przy podejmowaniu decyzji, które mogą zostać przez nich uznane za krzywdzące wobec dzieci. W ocenie Sądu podjęte przez powódkę działania było umotywowane dobrem prowadzonej przez nią szkoły oraz uczęszczających do niej uczniów. Podnoszony przez pozwanego argument, że korespondencja została udostępniona wybiórczo jest niezasadny. Powódka rzetelnie przedstawiła rodzicom uczniów informację uzyskaną od wójta, a zarzut pozwanego w ocenie Sądu wynika z samego niezadowolenia, iż wiadomość taka została przekazana. Ponadto, należy zauważyć, że zarówno sama treść prośby o udostępnienie informacji, jak i informacje jakie powódka winna w związku z nią przekazać wypełniałyby znamiona określone w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej – i jako takie podlegałyby ujawnieniu na wniosek podmiotu występującego o ich ujawnienie.

Z kolei użycie przez powódkę zwrotu „obóz dla uchodźców” miało znaczenie potoczne i było tożsame pojęciowo wobec zwrotu „tymczasowe miejsce dla uchodźców” użytego przez wójta gminy K. w piśmie z 18 marca 2022 roku. Wbrew twierdzeniom pozwanego, nie sposób zarzucić powódce chęci wywołania negatywnych skojarzeń. W swojej odpowiedzi na pismo wójta z 18 marca 2022 roku powódka wyraźnie powołuje się także na interes ukraińskich uczniów.

Reasumując, nie sposób przyjąć, by zachowanie powódki było zawinione i bezprawne.

Mając na uwadze powyższe rozważania faktyczne i prawne, Sąd na podstawie przywołanych przepisów uchylił karę porządkową nagany z datą wsteczną, to jest od daty jej nałożenia (pkt 1).

Z kolei w pkt 2 wyroku Sąd mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania strony pozwanej kosztami sądowymi. Sąd miał na uwadze, że pozwana działała w sposób lojalny, nie przedłużała postępowania ani nie dążył do wprowadzenia Sądu w błąd.

Sędzia Wiesław Jakubiec